

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК 11.3 Робота в матеріалі (кераміка)

спеціальність

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма

Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Кваліфікація

магістр з образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації,
викладач

факультет

Художньо-педагогічний

Робоча програма дисципліни

ВК 11.3. Робота в матеріалі (кераміка)

для здобувачів вищої освіти спеціальності

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

за ОП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

кваліфікація: магістр з образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, викладач

Термін навчання: 1 рік 4 місяці

Мова навчання - українська

Розробники: к.п.н. доц. кафедри Власюк О.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Протокол від “30”серпня 2022 року № 8



Завідувач кафедри

(проф. Сташук О.А.)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією факультету
31.08.2022р. протокол №10

Голова навчально-методичної комісії



(доц. Власюк О.П.)

©Власюк О.П., 2022 рік

©Власюк О.П., 2022 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво» Бакалавр	Дисципліна вибіркового циклу
Модулів – 4	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Строк навчання: 1 рік. 4 міс
Змістових модулів – 4		Семестри II – III
Загальна кількість годин – 270 Аудиторних - 90 Самостійних - 180		
Тижневих годин для денної форми навчання: 10 сем. – 5 год. 11 сем. – 4 год.	ОП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», 2021	Лекції – 8 годин
		Лабораторні – 82 годин
		Контрольні заходи
		Вид контролю: Залік – 10 семестр екзамен – 11 семестр

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Робота в матеріалі» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти суміжно буде опановувати матеріал таких дисциплін як: «Проектування», «Проектна графіка», «Образотворче мистецтво і середовище», «Рисунок», «Живопис».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Робота в матеріалі» є підготовка фахівця з належним рівнем теоретичної та практичної майстерності шляхом надання студентам загальних уявлень про пластичні та декоративні можливості кераміки та особливості виготовлення керамічних виробів; формування знань умінь і навичок в галузі художньої кераміки; підвищення загального культурного рівня студентів та розвитку творчого потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» є:

- Знайомство з сучасною керамікою, як видом художньої творчості та об'єктом предметного дизайну;
- Вивчення особливостей прояву закономірностей декоративної композиції в кераміці;

- Набуття студентами знань, умінь і навичок в галузі технології виготовлення керамічних виробів;
- Набуття студентами знань і вмінь щодо комплексного підходу у вирішенні конкретного завдання, враховуючи сукупність наукових, художніх, функціонально-технічних та інших задач;
- Вирішення творчих задач засобами кераміки;
- Розвиток творчої активності.

Основною **формою** навчальної діяльності студентів з дисципліни «Робота в матеріалі» є *лабораторні* заняття, під час яких виклад навчального матеріалу закріплюється виконанням ряду завдань.

3. Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми

Дисципліна формує загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість та креативність в творчій та освітній діяльності.

ЗК 10. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності.

Дисципліна формує фахові компетентності:

ФК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

ФК 3. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості, здатність

ФК 4. Здатність до пошукової (евристичної) діяльності, вивчення, узагальнення і впровадження в художньо-творчий процес інновацій та новітніх технологій створення сучасного твору образотворчого та декоративного мистецтва.

ФК 7. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно-значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ФК 8. Здатність набувати професійної майстерності, займатися евристичною діяльністю, мислити цілісним художнім образом, вільно володіти образотворчими засобами.

ФК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з образотворчого та декоративного мистецтва, формувати ціннісні орієнтації розвитку творчих здібностей особистості.

ФК 10. Здатність моделювати технологічну концепцію художньо-творчого робочого процесу, обумовлену проектними завданнями з урахуванням законів, правил і прийомів формоутворення та композиції.

ФК 13. Здатність володіти різними художніми техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за видами .

Програмні результати навчання

ПР 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПР 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ПР 4. Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПР 6. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу.

ПР 10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПР 11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПР 13. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.

ПР 17. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасна кераміка в декоративно-прикладному мистецтві та дизайні

Лекція 1. Сучасна художня кераміка як виставковий твір та об'єкт предметного дизайну.

Лекція 2. Сучасні керамічні вироби. Конструювання та технологія виготовлення.

Лабораторна робота №1. Керамічний твір виставкового характеру. Пластичні пошуки.

Лабораторна робота №2. Способи формовки глиняної моделі.

Лабораторна робота №3. Робота з гіпсовою формою.

Змістовий модуль 2. Технологічні та декоративні особливості кераміки

Лекція 4. Фактурно-пластичне декорування об'ємних керамічних виробів.

Лабораторна робота №1. Рельєф.

Лабораторна робота №2. Фактурно-пластичне декорування керамічних виробів.

Лабораторна робота №3. Технологічні та живописні способи декорування виробів художньої кераміки

Лабораторна робота №4. Розпис ангобами та поливами.

Лабораторна робота №5. Задувка та затирка, як засоби виразності.

Лабораторна робота №6. Випал та декоративне плавлення скла.

Змістовий модуль 3. Робота в матеріалі та магістерське дослідження

Лекція 6. Ідейна концепція дипломної роботи

Лабораторна робота №1. Пластичні пошуки твору згідно теми дослідження.

Лабораторна робота №2. Підготовка глиняної моделі.

Лабораторна робота №3. Зняття гіпсової форми.

Лабораторна робота №4. Фактурно-пластичне декорування.

Лабораторна робота №5. Технологічні та живописні способи декорування.

Лабораторна робота №6. Випал та підготовка твору до експозиції.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекцій	Лаб.роб	Сам.роб		Лекцій	Лаб.р	Сам.роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Сучасна кераміка в декоративно-прикладному мистецтві та дизайні								
Лекція 1. Сучасна художня кераміка як виставковий твір та об'єкт предметного дизайну.		2				1		
Лекція 2. Сучасні керамічні вироби. Конструювання та технологія виготовлення.		2				1		
Лабораторна робота №1. Керамічний твір виставкового характеру. Пластичні пошуки.			6	20			2	20
Лабораторна робота №2. Способи формовки глиняної моделі.			6	20			2	20
Лабораторна робота №3. Робота з гіпсовою формою.			6	20			2	20
Усього		4	18	60		2	6	60

Змістовий модуль 2. Технологічні та декоративні особливості кераміки

Лекція 1. Фактурно-пластичне декорування об'ємних керамічних виробів.								
		2				1		
Лабораторна робота №1. Рельєф.			4	10			2	12
Лабораторна робота №2. Фактурно-пластичне декорування керамічних виробів.			6	10			2	12
Лабораторна робота №3. Технологічні та живописні способи декорування виробів художньої кераміки			4	10			2	12
Лабораторна робота №4. Розпис ангобами та поливами.			6	10			2	12
Лабораторна робота №5. Задувка та затирка, як засоби виразності.			4	10			2	12
Лабораторна робота №6. Випал та декоративне плавлення скла.			6	10			4	20
Усього		6	30	60		1	14	80

Змістовий модуль 3. Робота в матеріалі та магістерське дослідження

Лекція 1. Ідейна концепція дипломної роботи								
		2				1		
Лабораторна робота №1. Пластичні пошуки твору згідно теми дослідження.			6	10			4	20
Лабораторна робота №2. Підготовка глиняної моделі.			6	10			4	20
Лабораторна робота №3. Зняття гіпсової форми..			6	10			2	12
Лабораторна робота №4. Фактурно-пластичне декорування			6	10			2	12
Лабораторна робота №5. Технологічні та живописні способи декорування.			6	10			2	12
Лабораторна робота №6. Випал та підготовка до експозиції			4	10			2	14
Усього за модулем		2	34	60		1	16	90
Усього	270	8	82	180	270	4	36	230

6. Теми лабораторних занять (Всього 82 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторна робота №1. Керамічний твір виставкового характеру. Пластичні пошуки.	6
2	Лабораторна робота №2. Способи формовки глиняної моделі.	6
3	Лабораторна робота №3. Робота з гіпсовою формою.	6
4	Лабораторна робота №1. Рельєф.	4
5	Лабораторна робота №2. Фактурно-пластичне декорування керамічних виробів.	6
6	Лабораторна робота №3. Технологічні та живописні способи декорування виробів художньої кераміки	4
7	Лабораторна робота №4. Розпис ангобами та поливами.	6
8	Лабораторна робота №5. Задувка та затирка, як засоби виразності.	4
9	Лабораторна робота №6. Випал та декоративне плавлення скла.	4
10	Лабораторна робота №1. Пластичні пошуки твору згідно теми дослідження.	6
11	Лабораторна робота №2. Підготовка глиняної моделі.	6
12	Лабораторна робота №3. Зняття гіпсової форми.	6
13	Лабораторна робота №4. Фактурно-пластичне декорування.	6
14	Лабораторна робота №5. Технологічні та живописні способи декорування.	6
15	Лабораторна робота №6. Випал та підготовка твору до експозиції.	4

7. Самостійна робота (Всього 180год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота №1. Пластичні пошуки твору виставкового характеру	10
2	Самостійна робота №2. Формотворення моделі.	10
3	Самостійна робота №3. Експериментальні проби створення твору художньої кераміки як об'єкту предметного дизайну	20
4	Самостійна робота №4. Експериментальні проби створення твору художньої кераміки як об'єкту дизайну середовища	20
5	Самостійна робота №5. Творче ескізування декоративної композиції	20
6	Самостійна робота №6. Виконання в матеріалі окремих етапів роботи над декоративною рельєфною композицією	20
7	Самостійна робота №7. Єдність форми та декору в дизайні керамічних виробів. Доопрацювання робіт і підготовка їх до випалу	20
8	Самостійна робота №8. Випал експериментальних проб	20
98	Самостійна робота №9. Прийоми фактурно-пластичного декорування керамічних виробів	20
10	Самостійна робота №10. Живописні техніки декорування виробів художньої кераміки	20

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 –практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 –екзамени;
МО2 –усне або письмове опитування
МО3 - колоквиум,
МО4 –тестування;
МО5 – командні проєкти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 –залік.

8. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- залік;
- екзаменаційний перегляд;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні.

9. Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					екзамен залік

90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна			
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві; добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни
«Технологія і матеріалознавство»**

Для заліку в 10 семестрі

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 1							
Лаб.1	Лаб.2	Лаб.3	Лаб.1	Лаб.2	Лаб.3	Лаб.4	Лаб.5	Лаб.6	перегляд10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		

Для екзамену в 11 семестрі

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 3							
Т6						40	100
Лаб.1	Лаб.2	Лаб.3	Лаб.4	Лаб.5	Лаб.6		
10	10	10	10	10	10		

Т8, ... Т10 – теми змістових модулів.

11. Методичне забезпечення

1.Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Спецкомпозиція» (*художня кераміка*). для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» // О.П. Власюк. – Рівне, 2018. – 24 с.

2.Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Технологія і матеріалознавство» (*художня кераміка*). для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» // О.П. Власюк. – Рівне, 2018. – 21 с.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Підготовлення сировини та глиняної маси.
2. Види глиняних мас.
3. Особливості формування виробів з кераміки.
4. Висушування – один з важливих технологічних процесів.
5. Випалювання – найважливіша складова технології виготовлення керамічних виробів.
6. Мистецтво гончарства на Україні.
7. Типологія форм та принципи декорування керамічних виробів.
8. Фактури та способи їх нанесення.
9. Засоби виразності художньої кераміки.
10. Шамотна маса та її властивості.
11. Особливості ангоб, полив та глазурей.
12. Методи формотворення керамічних виробів.
13. Стеки, інструменти та обладнання для роботи з глиною.
14. Температурний режим та випал керамічних виробів.
15. Властивості гіпсу.
16. Розпис та декорування керамічних виробів.
17. Керамічні осередки.
18. Прикметні риси українського художнього фарфору.
19. Фігурний фарфоровий посуд та скульптура 60 – 80 років ХХ століття.
20. Типологія форм та принципи декорування.
21. Полістилізм у сучасній професійній кераміці.
22. Характеристика творів сучасних майстрів.
23. Чорнолощена кераміка Поділля.
24. Кераміка Полтавщини.
25. Опішнянська гончарна пластика.

26. Гуцульська кераміка.
27. Кераміка Київщини.
28. Пластично-фактурне оздоблення художньої кераміки.
29. Контррельєфний декор.
30. Розписні техніки художньої кераміки.

13.Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич - Львів, 1992. – 250 с.
2. Буббико Д. Кераміка: техніки, матеріали, виробы. Харків: Ніола-прес, 2006. 128 с.
3. Ганжа П. Таємниці українського рукомесла. К.: Мистецтво. 1996. С.13-38.
4. Голубець О. Львівська кераміка. К., 2001. 65 с.
5. Данченко Л. Народна кераміка Середнього Придніпров'я. К., 2004. 78 с.
6. Дреботюк Р. Художники Прикарпаття. К., 2008. 56 с.
7. Єлізаров В.Г. Художня кераміка та архітектурні форми. / В.Г. Єлізаров – К.: Архітектурна творчість, 1990. – 105 с.
8. Захаров А.И. Основи технології кераміки. К., 2002. 67 с.
9. Журавель В. Суцвіття землі та вогню // Народне мистецтво. - 2007. -№3-4. - С. 26-27
10. Котляр В. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. Глава «Ліплення». С. 118-124.
11. Крутенко Н. Кераміка: мистецтвознавчий погляд на еволюцію створення звичних речей // Памятки України: Історія та культура. - 1988.-№3-4.-С. 65-75.
12. Матейко К. Народна кераміка Західних областей України. К., 2005. 55 с.
13. Сензюк П.К. Композиція в декоративному мистецтві: Альбом. / П.К. Сензюк. – К.: Нова школа, 1998. – 78 с.
14. Українська керамологія: національний науковий щорічник/ Ред. Олесь Пошивайло та ін., ПАН України, Управління культури Полтавської держ. адміністрації. - Опішня: Укр. народознавство, 2002. - 476 с.
15. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. / М. М. Яремків – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 112 с. Августиник А. И. Кераміка. Л.: Стройиздат, 1975. 592 с.

Додаткова

1. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку. - К.: Либідь, 2002. - 240 с.
2. Онищенко В. Усміхнена кераміка // Народне мистецтво. - 2004. - №1-2. - С. 34-36
3. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник – довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
4. Рисцов В. При гончарному крузі в мистецькій практиці. К.: Молодь, 1987. 184 с.
5. Романець Т. А. Стародавні витoki мистецтва народної кераміки: Навч. посібник для студентів вузів. К.: Просвіта, 1996. 208 с.
6. Титаренко В. П. Традиційні народні ремесла Полтавщини: Навчальний посібник. Полтава: Верстка, 2003. 360 с.
7. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIII ст.): Навч. посіб. для вузів мистецтва та культури. К.: Либідь, 1992. 191 с.
8. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. Львів, 1996. 154 с.
9. Полякова Н. Скульптура и пространство. М.: Искусство, 1995. 300 с.: ил.
10. Тищенко О. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIII ст.). К., 1995. 99 с.
11. Українське народне мистецтво. Кераміка. Скло. К., 1994. 128 с.

Посилання на сайти (5-10 джерел)

<https://www.systopt.com.ua/materialy-dlya-vyrobnytstva-keramiky/>

<https://studfile.net/preview/2278256/page:28/>

etnoxata.com.ua › statti › traditsiji › ukrainska-keramika-molochena

ukrainer.net › opishne-glyna
arshistorian.blogspot.com › 2014/08 › blog-post
doladu.in.ua

<https://olenavlas.blogspot.com>